

Ville de Lausanne

Bureau lausannois pour
les immigrés (BLI)

BS
HR
SR

DOBRODOŠLI

Živeti u Lozani Praktični vodič

Izdavač: Ville de Lausanne, Bureau lausannois
pour les immigrés (BLI) u saradnji sa Info cité

Dizajn: alafolie.ch

Ilustracije: Alexandre Pointet

Fotografija na naslovnj strani: © Schweiz Tourismus / Giglio Pasqua

Štampa: PCL Presses Centrales SA

Juni 2023, 8 izdanje

Uz podršku:

Sadržaj

Dobro došli u Lozanu	4
Ukratko o gradu Lozani	6
Nastaniti se u Lozani: šta prvo preduzeti?	8
Ponude dobrodošlice grada Lozane	9
Stručnjaci su tu da vam pomognu po pitanjima migracije, integracije i borbe protiv rasizma	11
Informacije i kontakti (po temama)	
– Dozvole boravka	14
– Smeštaj	16
– Posao	20
– Kursevi francuskog jezika i obuke	23
– Škola	25
– Porodica	28
– Osiguranja	31
– Zdravlje	34
– Prevoz	38
– Finansije, porezi i telekomunikacije	42
– Razonoda	45
– Građanski suživot	47
Plan Lozane	50

[Objašnjenje piktograma \(sličica\)](#)

 [Informacije na više jezika](#)

 [Videti na planu \(str. 50\)](#)

Dobro došli u Lozanu

Lozana - inkluzivni grad

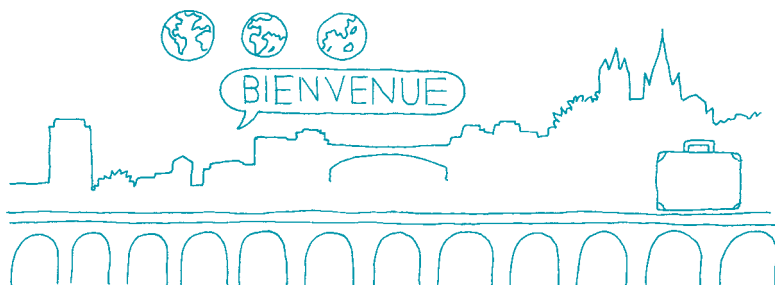
Upravljanje gradom kao što je Lozana podrazumeva stalno traženje ravnoteže između stabilnosti i razvoja kao i nastojanje da se usklade interesi koji ponekad mogu biti različiti. To pre svega podrazumeva doprinos uzajamnom, što je moguće skladnijem razumevanju između njegovih građanki i građana kao i između raznih zajednica koje se tu nalaze. Ta pitanja su od posebnog značaja u Lozani. A razlog tome je što naš grad ima 150'000 stanovnica i stanovnika, od kojih 42% nema švajcarski pasoš.

Ta raznolikost porekla, ali takođe i socijalna raznolikost, posebna su šansa: zahvaljujući razmeni, ona obogaćuje naše kulture, kulture i jednih i drugih. Proširuje nam horizont. Uči nas da upoznamo i da poštujemo onog drugog. Međutim, ona takođe može biti i osetljiva tačka ukoliko ne uspemo da integrišemo svaku, svakoga, uz poštovanje kultura i jednih i drugih.

Ako Lozana u tome uspeva i predstavlja primer otvorenog društva i različitosti, to je posebno zahvaljujući naporima koje čini Lozanski ured za imigrante (Bureau lausannois pour les immigrés - BLI) i njegovi partneri. Zahvaljujući svakodnevnom radu koji obavljaju, oni doprinose da Lozana bude inkluzivni grad, gostoljubiv i ugodan za život za sve. Ova brošura je primer toga.

G. Junod

Grégoire Junod, Gradonačelnik Lozane

Brošura o životu u Lozani i tu se osećati dobro

Bez sumnje, Lozana je, sa 160 nacionalnosti koje tu žive zajedno, svetski, kosmopolitski grad. Sretati se, razmenjivati mišljenja i diskutovati daje priliku da se sklapaju veze i da se ljudi bolje upoznaju. To stvara temelj koji je neophodan da bi smo se osećali dobro tu gde stanujemo, radimo, studiramo i obučavamo se, gde se bavimo sportom, gde nam je kulturni život ili gde sebi pružamo razonode. Sve to čini da smo deo našega grada. To je ono što podrazumeva pojam «živeti u Lozani».

Grad Lozana, sa svojim partnerima, zalaže se svakodnevno da obezbedi svakome od nas mesto i ravnopravnost između svih, bez obzira na poreklo, starosnu dob ili rodnu grupu. Brošura «Živeti u Lozani: praktični vodič» odraz je tog našeg zalaganja. Ona doprinosi da učini da Lozana bude grad pristupačan svim njenim stanovnicama i stanovnicima.

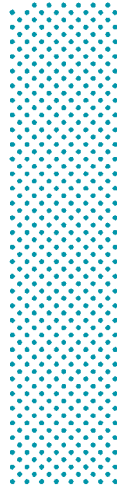
Tu ćete naći razne praktične informacije izražene na jednostavan način, koje se tiču svakodnevnog života: stan, posao, škola, finansije ili razonoda u slobodnom veremenu i obrazovanje. Svrha brošure je da bude korisna svim osobama nedavno pristiglim u Lozanu, onima koji su tu već neko vreme, nekoliko meseci ili duže, kao i onima koji se interesuju za naš grad i za životnu sredinu koju pruža.

Brošura je rezultat bogate saradnje između Lozanskog ureda za imigrante (Bureau lausannois pour les immigrés - BLI), raznih službi opštinske administracije i brojnih udruženja i javnih organizacija koji deluju u regionu Lozane. Htela bih ovde da im izrazim svoju duboku zahvalnost za njihov doprinos.

Želim vam puno lepih otkrića sveg bogatstva našega grada!

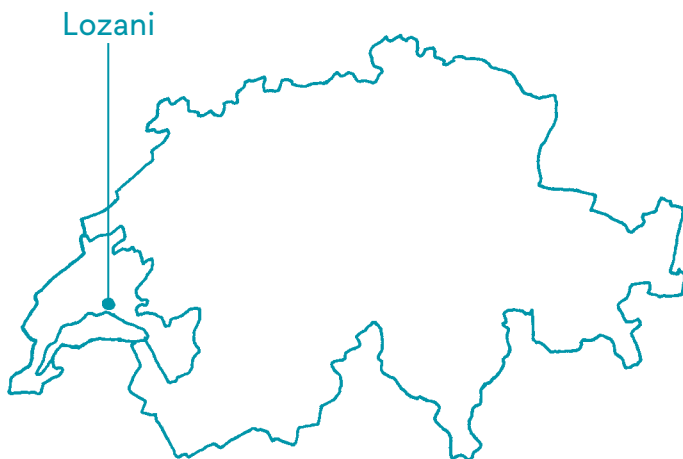

Émilie Moeschler, Opštinska poslanica, Direkcija za sport i socijalnu koheziju

O Lozani ukratko

Po veličini četvrti grad u Švajcarskoj, Lozana ima posebno obeležje: to je olimpijski grad i održivi grad, a pored toga i grad obrazovanja i kulture. U Lozani, koja je vrlo cenjeno turističko odredište, nalaze se mnoge međunarodne organizacije. Grad Lozana pruža istovremeno kvalitetan život i privlačnu ekonomsku delatnost.

3 BREŽULJKA

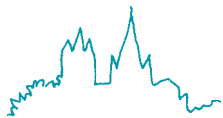
na kojima je izgrađena Lozana

18

KVARTOVA
GRADA LOZANE

5

OBJAVLJIVANJA SATI

koje izvikuje čuvar/čuvar
Katedrale svake noći

33 HEKTARA

vinograda koji su vlasništvo Grada

100

ČLANOVA

Opštinskog veća

500

METARA

razlike u
nadmorskoj visini
između donjeg
i gornjeg dela
grada

42 %

STANOVNIŠTVA LOZANE

nema švajcarski pasoš

168

NACIONALNOSTI

23 000

PREDUZEĆA

u Lozani i
njenom regionu

1803.

je godina kada je
Lozana postala glavni
grad kantona Vo

350 HEKTARA

parkova i bašti

150 000

STANOVNICA I STANOVNIKA
PO POPISU
iz januara 2023. g.

39 000

STUDENTKINJA I STUDENATA

koje/koji se
svake godine
obrazuju u
Lozani

215 000

RADNIH MESTA KOJA PRUŽA
lokalna privreda

Nastaniti se u Lozani: šta prvo da preduzmete?

Kada stignete u Lozanu, treba da preduzmete neke korake. A vrlo često, rokovi za to su vrlo kratki. Dajemo vam spisak svega što treba preduzeti, redosled je po prioritetu, tj po važnosti.

- Prijaviti se Službi kontrole stanovništva (Service du contrôle des habitants) (rok je 14 dana) (str. 16)
- Podneti zahtev za dozvolu boravka (što pre) (str. 14)
- Sklopiti ugovor o obaveznom zdravstvenom osiguranju (rok je 3 meseca) (str. 31)
- Upisati decu u školu (str. 25)
- Prijaviti se Tehničkoj službi Lozane (gas i voda) Lozane (Services industriels de Lausanne) (str. 16)
- Sklopiti ugovor o osiguranju od požara i prirodnih nepogoda (str. 33)
- Prijaviti se Kantonalnoj poreskoj upravi (Administration cantonale des impôts) (str. 42)
- Zameniti vaše strane vozačke dozvole i podneti zahtev za švajcarske registarske tablice za vaše vozilo (rok je 12 meseci) (str. 40)

Imate li neko pitanje?

U ovoj brošuri ćete naći mnoge informacije, sabrane po temama. Takođe ćete naći podatke za kontakt sa osobama i službama koje mogu da vam pomognu.

Lozanske ponude dobrodošlice

Svake godine, otprilike 15'000 osoba nastanjuje se u Lozani i stanovništvo broji više od 160 nacionalnosti. Bilo odakle da potičete, grad Lozana želi da vam olakša dolazak.

Veče prijema koje organizuje Opština

Svake godine grad Lozana poziva nedavno pristigle osobe da prisustvuju večeri prijema. Članovi Opštinske uprave i njenih administrativnih službi prisutni su da bi vam poželeti dobrodošlicu i obavestili vas o svojim aktivnostima. Prisutni su i tumači-prevodioci da bi vam, ako je potrebno, pružili svoje usluge.

 www.lausanne.ch/accueil

Info cité

Info cité je glavno mesto za sve informacije grada Lozane. Pruža savete stanovnicima i stanovnicima Lozane po pitanju administrativnih koraka koje treba preduzeti i prati ih ako izraze želju da nešto otkriju, da se sa nečim novim upoznaju. Takođe daje informacije i dokumentaciju koja pruža odgovore na mnoga pitanja i upućuje na nadležne službe.

 Info cité
 Place de la Palud 2, 1002 Lausanne
Tel. 021 315 25 55, infocite@lausanne.ch
www.lausanne.ch/infocite
Od ponedjeljka do petka, od 8h do 17h

Brošura «Živeti u Lozani: praktični vodič»

Brošuru koja vam je u rukama izdao je Lozanski ured za imigrante (Bureau lausannois pour les immigrés - BLI). Izdata je na 12 jezika. Brošuru specijalno možete naći na šalterima BLI, Info cité i službe za kontrolu stanovništva grada Lozane (contrôle des habitants).

Bureau lausannois pour les immigrés (BLI)

 Place de la Riponne 10, 1002 Lausanne
Tel. 021 315 72 45, bli@lausanne.ch, www.lausanne.ch/bli
Od ponedjeljka do petka, od 8h do 12h i od 13h do 17h

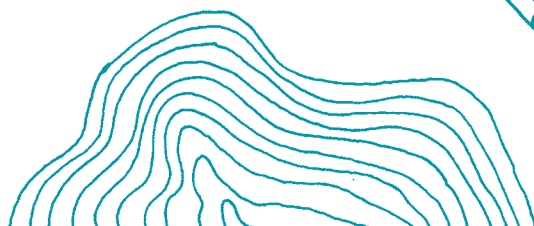
«Živeti, obrazovati se, raditi»

Dežurna besplatna služba «Živeti, obrazovati se, raditi», Lozanskog ureda za imigrante (Bureau lausannois pour les immigrés - BLI) pružice vam sva obaveštenja na vašem jeziku o zapošljavanju, obrazovanju i svakodnevnom životu u Lozani. Ta služba redovno koristi francuski, španski, portugalski i engleski jezik. Za druge jezike, možete da zatražite prisustvo tumača-prevodioca (žene ili muškarca).

 www.lausanne.ch/permanence-bli
 Ponedjeljom od 17h do 19h, subotom od 10h do 12h

U okviru dežurne službe «Živeti, obrazovati se, raditi», BLI redovno poziva tumače-prevodioce (žene i muškarce) udruženja Appartenances za prevođenje prilikom razgovora. I vi možete da zatražite pomoć tog udruženja. Posebno ako se radi o pismenim prevodima dokumenata (na primer: diplome ili izvodi iz matičnih knjiga rođenih).

www.appartenances.ch

Vaši stručnjaci za pitanja migracije, integracije i borbe protiv rasizma

U Švajcarskoj postoji zakon o strancima i o integraciji (LEI). U skladu sa zakonom, imigrante i imigrantkinje treba dočekati i obavestiti ih o njihovom novom mestu života, i to što pre po njihovom dolasku. Jedan član zakona (261bis Code pénal) takođe kažnjava izvesna ponašanja koja su rasističke prirode. Brojne ustanove, udruženja i druga lica zadužena su da primenjuju zakon. Ovde ćemo vam predstaviti neke od tih organizacija.

Lozanski ured za imigrante (Bureau lausannois pour les immigrés - BLI)

BLI je ured grada Lozane specijalizovan za integraciju i sprečavanje rasizma. Podržava zajednički život i jednake šanse za sve. Takođe, pruža podršku Opštinskom veću u njegovoj politici integracije.

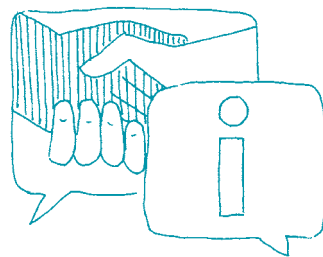
BLI se nalazi u centru grada. Ured pruža savete svima, bez obzira koji pasoš, koji status neko ima ili iz koje zemlje je poreklom. Daće vam informacije na više jezika, na primer o sledećem:

- Ponuda kurseva francuskog jezika
- Traženje posla ili neke obuke
- Priznanje diplome stečene u inostranstvu
- Svakodnevni život u Lozani
- Situacije vezane za rasizam
- Politička prava
- Ostvarivanje nekog asocijativnog projekta za integraciju
- Naturalizacija

BLI je takođe odgovoran za dežurnu službu info-rasizam (Info-racisme). Služba će saslušati svakoga ko joj se obrati i pružiti mu informacije ako se suočio sa rasizmom u Lozani. Služba nudi usluge besplatno i strogo poverljivo.

 Bureau lausannois pour les immigrés (BLI)
 Place de la Riponne 10, 1002 Lausanne
Tel. 021 315 72 45, bli@lausanne.ch
www.lausanne.ch/bli
Od ponedeljka do petka, od 8h do 12h i od 13h do 17h

 Permanence Info-racisme
 Place de la Riponne 10, 1002 Lausanne
Tel. 021 315 20 21, inforacisme@lausanne.ch
www.lausanne.ch/info-racisme
Ponedeljkom, sredom i četvrtkom, od 14h do 17h ili na zakazani sastanak

Kantonalni ured za integraciju stranaca i sprečavanje rasizma (Bureau cantonal pour l'intégration des étrangers et la prévention du racisme - BCI)

BCI je služba Kantona Vo specijalizovana po pitanju integracije i sprečavanja rasizma. Služba ima kancelarije u Lozani i u još tri grada kantona. Brošura BCI «Dobrodošli u kanton Vo» pruža informacije migrantima nedavno pristiglim na teritoriju kantona Vo. Informacije su prevedene na 16 jezika i dostupne su na Internet sajtu:

 www.vaud-bienvenue.ch

BCI takođe pruža besplatne konsultacije svakoj osobi žrtvi ili svedoku postupaka rasističkog ili diskriminacionog obeležja počinjenih u kantonu Vo, izvan Lozane.

 **Bureau cantonal pour l'intégration des étrangers
et la prévention du racisme (BCI)**
Avenue de Sévelin 46, 1014 Lausanne
Tel. 021 316 49 59, info.integration@vd.ch
www.vd.ch/integration

La Fraternité Centre social protestant Vaud (CSP Vaud)

Fraternité - CSP Vaud, na raspolaganju je svim osobama, bilo da su Švajcarci ili stranci, koje traže informacije u vezi sa migracijom. Udruženje može takođe da vam pomogne ako treba da preduzmete neke korake administrativne ili pravne ili socijalne prirode: na primer podnošenje zahteva za dozvolu boravka ili za spajanje porodice.

📍 Centre social protestant Vaud (CSP Vaud) - La Fraternité

Place Arlaud 2, 1003 Lausanne

Tel. 021 560 60 98, frat@csp-vaud.ch, www.csp.ch/fraternite

Dežurne službe za informacije (Info-conseil) primaju, bez zakazivanja sastanka unapred, utorkom i četvrtkom od 17h do 19h, a osobe «bez papira» petkom od 9h do 12h

Udruženja migranata

U kantonu Vo i u Lozani postoje brojna udruženja koja su oformili migranti i koje su njima namenjena. U okviru tih udruženja imaćete priliku da sretnete osobe koju su poreklom iz vaše zemlje ili koje govore vaš jezik. Naći ćete listu udruženja na Internet sajtu Lozanskog ureda za imigrante (Bureau lausannois pour les immigrés - BLI).

www.lausanne.ch/associations-migrants

Rainbow Spot

Udruženje Rainbow Spot pruža podršku osobama LGBTIQ+ koje potiču iz migracije a koje stanuju u kantonu Vo. Daje im informacije i prati ih kada treba da preduzmu neke korake administrativne, pravne ili vezane za socijalnu politiku. Udruženje takođe pruža mogućnost osobama LGBTIQ+ za međusobne susrete.

🌐 www.rainbowspot.ch

Informacije i kontakti

Dozvole boravka

Švajcarska migraciona politika

Los trámites que deberá realizar para obtener un permiso de residencia pueden variar en función de su procedencia. Suiza distingue entre las personas que provienen de:

- Evropske unije i Evropskog udruženja slobodne trgovine (Union européenne et de l'Association européenne de libre-échange - UE/AELE). Naci ćete listu zemalja UE/AELE na dnu stranice ¹
- Iz Trećih zemalja (naime iz svih zemalja izvan UE/AELE)

Dozvole boravka

Svaka osoba stranog državljanstva-nacionalnosti koja želi da boravi u Švajcarskoj duže od 3 meseca treba da ima dozvolu boravka. Posebno da bi:

- radila ili studirala/obučavala se u Švajcarskoj
- se pridružila članu porodice

Postoje sledeće dozvole boravka:

- L dozvola za kratkoročni boravak
- B boravišna dozvola
- C stalna boravišna dozvola
- G pogranična dozvola (za stanovnike/stanovnike pograničnog regiona)

Gde možete da podnesete zahtev za dozvolu boravka? Ako dolazite iz UE/AELE, otidite u Ured za kontrolu stanovništva vaše opštine. Ako dolazite iz neke druge zemlje (koja pripada grupi tzv. Trećih zemalja), otidite u švajcarsku ambasadu ili u konzulat u zemlji gde vam je prebivalište. Posle toga, te ustanove će uspostaviti vezu sa nadležnim organom, naime sa Službom za stanovništvo kantona Vo (Service de la Population du canton de Vaud).

1. Austrija, Belgija, Bugarska, Grčka, Danska, Estonija, Irska, Island, Italija, Kipar, Latvija, Lihtenštajn, Litvanija, Luksemburg, Mađarska, Malta, Nemačka, Norveška, Poljska, Portugalija, Rumunija, Slovačka, Slovenija, Finska, Francuska, Holandija, Hrvatska, Republika Češka, Španija, Švedska (lista od 01.01.2023)

Azil

Osobe koje potražuju azil u Švajcarskoj mogu da dobiju neku od dozvola boravka. O tome odlučuje Konfederacija. Postoje sledeće dozvole:

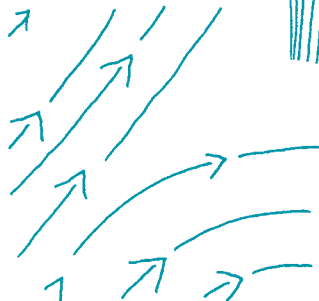
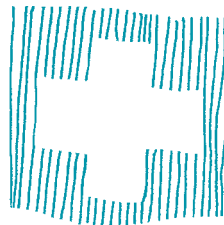
- N dozvola za potraživače azila
- B boravišna dozvola posle dodeljivanja azila
- F dozvola za privremeni boravak
- S dozvola za privremenu zaštitu

Naći ćete detaljne informacije o dozvolama boravka na svome jeziku u brošuri «Dobrodošli u kanton Vo» i na internet sajtu:

 www.vaud-bienvenue.ch

Da li znate?

Osobe «bez papira» mogu, pod izvesnim okolnostima, da regulišu svoju situaciju. Da li se to odnosi i na vas? Potražite savet od dežurne službe «bez papira» udruženja Fraternité - CSP Vaud (videti str. 13).

Smeštaj

Prijava Službi kontrole stanovništva (Service du contrôle des habitants)

Sve stanovnice i svi stanovnici Lozane obavezni su da se prijave Službi kontrole stanovništva. Rok je 14 dana po dolasku.

Kao prvo, treba da se dostave sledeće informacije i dokumenti:

- Svi lični podaci (prezime, ime, datum rođenja, državljanstvo-nacionalnost)
- Datum dolaska u Lozanu
- Adresa u Lozani
- Kopija neke lične isprave
- Ako dolazite iz inostranstva, takođe treba da naznačite razlog boravka.

Informacije možete da dostavite ili poštom ili mejlom.

Nakon toga, Služba kontrole stanovništva stupiće u kontakt sa vama. Prema tome kakva je vaša lična situacija, zatražiće od vas i preciznije detalje. Naime, svaka situacija je posebna.

Možete da pretražite i konsultujete i Internet sajt.

Service du contrôle des habitants (CH)

Rue du Port-Franc 18, 1002 Lausanne. Tel. 021 315 31 33, ch@lausanne.ch
www.lausanne.ch/ch. Od ponedeljka do petka, od 8h do 11h30 i od 13h do 16h30

Tehničke službe Lozane (Services industriels de Lausanne - SiL)

Tehničke službe Lozane nadležne su za struju i za gas. Pošto se prijavite Službi kontrole stanovništva, treba takođe da se prijavite službi SiL (jedino u slučaju da ste vi nosilac stanarskog prava ili ako je ugovor o zakupu na vaše ime). Te korake možete da preduzmete:

- preko interneta
- na šalteru službe
- telefonom

Services industriels de Lausanne (SiL) - Espaces clients

Place Chauderon 23, 1002 Lausanne
Od ponedeljka do petka, od 8h do 12h i od 13h do 17h
Place de l'Europe 2, 1002 Lausanne
Od ponedeljka do petka, od 9h do 18.30h, subotom od 9h do 17h
Tel. 0842 841 841, www.lausanne.ch/sil

Traženje stana

Ako tražite stan ili kuću u Lozani, preduzmite to preko interneta.

Naći ćete oglase na sajtovima:

- www.homegate.ch
- www.immoscout24.ch
- www.immostreet.ch
- www.anibis.ch

Ne zaboravite da o tome obavestite bliske i poznate a i da tražite stan preko društvenih mreža.

Ugovor o zakupu stana

Ako odete da vidite neki stan i on vam odgovara, možete da podnesete svoj dosije kandidature agenciji za iznajmljivanje ili vlasniku. Dosije u principu treba da sadrži kopije sledećih dokumenata:

- Neki lični dokument, ličnu kartu (i dozvola boravka)
- Platne liste od poslednja tri meseca
- Osiguranje RC-Ménage (od odgovornosti - za predmete domaćinstva) (videti str. 33).
- Potvrdu od Službe za naplatu potraživanja (Office des poursuites)

Ako se stan dodeli vama, potpisajte ugovor o zakupu i platiti garanciju za stanarinu pre nego što se uselite u stan.

U Švajcarskoj, iznajmljivanje stana plaća se mesečno. To se zove stanarina. U taj iznos su takođe uračunati i ostali troškovi (voda, grejanje, održavanje-čišćenje zgrade, itd. ali ne i struja) (videti SIL str. 16)

Garancija za stanarinu (kaucija)

Garancija za stanarinu često podrazumeva uplatu izjedna 3 mesečne stanarine. Taj novac se uplaćuje, na poseban račun u banci. Kada budete napuštali stan, a prethodno ste sve u njemu doveli u red, položeni novac će vam biti vraćen. A šta u slučaju da nemate dovoljno novca? Podnesite molbu nekom društvu za polaganje kaucije da vam pozajmi! Pažnja: na pozajmljeni novac platićete kamatu.

Gérance Ville

Služba za upravljanje prostorima koji se iznajmljuju (Service des gérances) grada Lozane upravlja mnogim stanovima, trgovačkim prostorima i drugim prostorima koji se iznajmljuju. Naći ćete ponude i ono šta treba da peduzmete u cilju iznajmljivanja na adresi www.lausanne.ch/immobilier, pod nazivom «Gérance Ville». Izbor budućeg stanara poverava se jednoj nezavisnoj komisiji kako bi se zagarantovala nepristrasnost.

📍 Service des gérances

Place Chauderon 9, 1002 Lausanne. Tel. 021 315 49 49.
gerances@lausanne.ch, www.lausanne.ch/service-ger
Od ponedeljka do petka, od 8h do 11h30 i od 13h do 16h30

Radionice Infolog

Potrebna vam je pomoć da biste našli stan? Socijalne radnice i socijalni radnici službe Program socijalne pomoći za stan (Dispositif d'aide sociale au logement) grada Lozane mogu da vas posavetuju i da vas podrže. Njihova služba «Infolog» organizuje informativne sastanke i radionice sa temom traženja stana, koje su besplatne i bez potrebe prethodnog upisa.

Dispositif d'aide sociale au logement

Rue de l'Ale 31, 1002 Lausanne. Tel. 021 315 76 27. Utorkom, od 13h30 do 15h30

Dan druženja sa susedima (Fête des Voisin·e·s)

Svake godine, poslednjeg petka u maju održava se «Fête des Voisin·e·s». Taj događaj je prilika da se bolje upoznate sa susedima i od velike koristi je ako ste tek pristigli u Lozanu. Služba za arhitekturu i stanovanje (Service d'architecture et du logement) grada Lozane pomoći će vam i rado će vam dati savet za organizaciju tog događaja.

📍 Service d'architecture et du logement

Place Chauderon 9, 1002 Lausanne. Tel. 021 316 56 22
lafetedesvoisins@lausanne.ch, www.lausanne.ch/lafetedesvoisins

«I ♥ mes voisins. Le guide du bon voisinage»

Ovaj vodič podseća na nekoliko jednostavnih pravila koja potpomažu ugodan suživot sa drugima. Brošura postoji na više jezika. Izdavač je Lozanski ured za imigrante (Bureau lausannois pour les immigrés - BLI) u saradnji sa Službom za arhitekturu i stanovanje (Service d'architecture et du logement)

🌐 www.lausanne.ch/bli > publications

Udruženje za zaštitu stanara (Association de défense des locataires - ASLOCA)

ASLOCA je udruženje specijalizovano po pitanju prava stanara.

Obaveštava stanare o njihovim pravima i brani ih kada ta prava nisu poštovana. Takođe pruža pomoć stanarima kada treba rešiti neki problem i to zahvaljujući dežurnim službama i razgovorima sa stanarima. Da li želite da se učlanite u njihovim udruženje i da imate pristup tim uslugama?

Upišite se preko interneta:

vaud.asloca.ch

Razdvajanje otpada

Grad Lozana je obradio sistem razdvajanja otpada u cilju zaštite okruženja i proizvodnje energije. Postoji više vrsta kontejnera za otpad i više lokacija gde se vrši razdvajanje. Kućni otpad (otpad iz domaćinstva) - naime otpad koji nije moguće razvrstati, kao na primer plastika - treba baciti u zvanične vreće za otpad, zelene i bele boje (a zatim u kontejner vaše zgrade). Te vreće, različitih veličina, mogu da se kupe na blagajnama samoposluga.

Otpad koji može da se reciklira, kao na primer papir, staklo i biorazgradivi otpad (koji se takodje naziva kompost) treba odložiti u kontejnere u blizini vaše zgrade. Aluminiyum, beli lim, staro ulje, mineralno i vegetalno, kao i tekstil treba odneti u eko-punktove (écopoints) vašega kvarta.

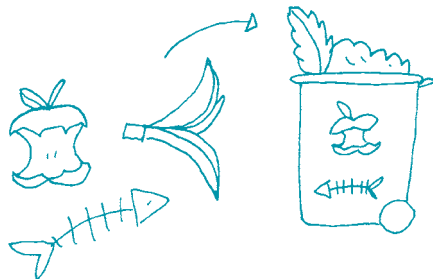
Otpad od drveta, PET i elektronska oprema odlazu se na mestima sakupljanja otpada ili na sabirnim mestima za otpad («déchèterie»), fiksnim ili pokretnim (lokalizacija i kalendar-raspored sakupljanja dostupni su na www.lausanne.ch/ramassage).

Kako ispravno da razdvojite otpad? Flajer, listić tome namenjen, objašnjava na više jezika kako se u Lozani pristupa razdvajanju otpada. Možete ga naći na internet sajtu grada Lozane:

 www.lausanne.ch/trier

Da li znate?

U kantonu Vo, 7 domaćinstava od 10 živi u iznajmljenom stanu. U poređenju sa drugim zemljama, ovde je redji slučaj biti vlasnik nego stanar.

Posao

Traženje posla

Tražite posao? U Švajcarskoj, da biste tražili i našli posao, možete na primer:

- da odgovorite na oglase na internetu (na pr. preko www.jobup.ch)
- da se upišete u neku od agencija za zapošljavanje (Adecco, Planet Interim, Career Plus, itd.)
- da stupite u kontakt sa firmama koje vam izgledaju interesantne, tako što ćete im poslati spontanu ponudu
- da razgovarate o tome sa ljudima iz okruženja i na društvenim mrežama

Dežurna služba BLI «Živeti, učavati se, raditi» pružiće vam informacije i posavetovaće vas, na vašem jeziku, o koracima koju treba da preduzmete da biste tražili posao (videti str. 10).

Dosije kandidature

Da biste odgovorili na oglas kojim se nudi posao, u principu treba da dostavite dosije kandidature. U njemu treba da budu kopije sledećih dokumenata:

- Pismo kojim objašnjavate svoju motivaciju
- Curriculum vitae (CV)
- Uverenja o prethodnim zaposlenjima
- Uverenja o stečenoj obuci

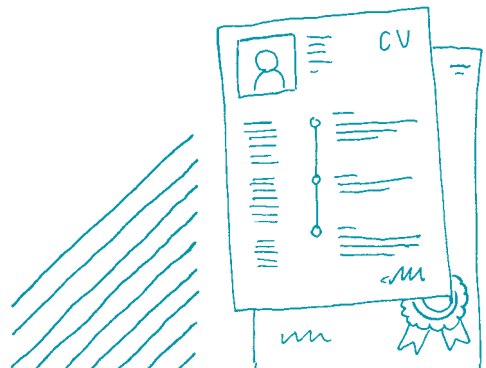
Po dolasku u Švajcarsku, proverite da li su svi vaši dokumenti ažurni, dobro sastavljeni i prevedeni na francuski jezik. To će vam pomoći da brzo odgovorite na ponude za posao i da tako sebi pružite najveće šanse.

Da li vam treba pomoć da biste pripremili dosije kandidature? U Lozani ima osoba koje mogu da vam pomognu da obnovite ili sastavite svoj CV i da napišete pisma motivacije. Zovu se javni pisari.

Na primer:

Les scribes www.lesscribes.ch ili

Point d'Appui www.eglisemigrationvd.com

Ugovor o radu

U Švajcarskoj ugovor o radu može biti ograničen (vremenski) ili neograničen (vremenski). Takođe može da se odnosi na puno radno vreme ili na delimično. Stupa na snagu onog trenutka kada se poslodavac i vi dogovorite o uslovima pod kojima ste angažovani. To znači da je i usmeni ugovor važeći ali se savetuje da se sastavi pismeni i da se isti potpiše.

Imate li pitanja u vezi ugovora, uslova pod kojima ste angažovani (plata, socijalna osiguranja, ...) ili o uslovima rada u preduzeću (zakonom određeno radno vreme i vreme odmora, zdravstvena zaštita, itd ...)? Inspekcija za rad u Lozani (Inspection du travail Lausanne) može da vam pruži informacije.

📍 Inspection du travail Lausanne

Place de la Riponne 10, 1002 Lausanne

Tel. 021 315 76 80, itl@lausanne.ch, www.lausanne.ch/itl

Od ponedeljka do petka, od 8h do 11h30 i od 13h do 17h

Sredom od 13h do 17h isključivo telefonom (zatvoreno pre podne)

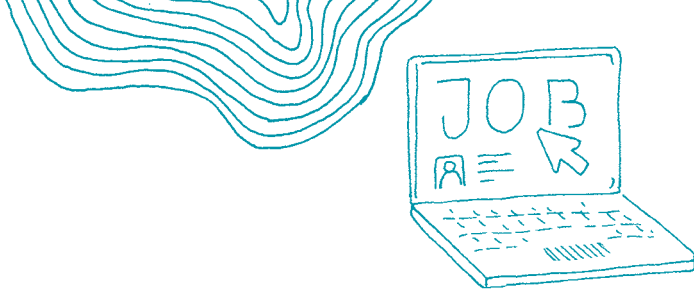
Plata

Plata, to je novac koji vam poslodavac uplaćuje svakog meseca kao naknadu za posao koji obavljate. Obično je moguće, prilikom razgovora o zapošljavanju, pogađanje sa poslodavcem o visini plate. Da biste znali koliku platu možete da tražite (u zavisnosti od vaše struke i stečenog radnog iskustva), konsultujte internet sajt www.lohnrechner.ch.

U Švajcarskoj postoje tzv. kolektivni sporazumi o radu (conventions collectives de travail - CCT). Oni garantuju dobre uslove rada i odgovarajuću platu. Ti sporazumi se sklapaju između sindikata (udruženja koja zastupaju zaposlene, tj. radnice i radnike) i poslodavaca. U Švajcarskoj postoji više sindikata. Najveći je UNIA.

www.unia.ch

Osobe koje žive i rade u Švajcarskoj obavezne su da plaćaju poreze. Porezi se obračunavaju prema vašoj plati, imetku koji posedujete i porodičnoj situaciji (videti str. 42).

Socijalna osiguranja

Zaposlene i zaposleni u Švajcarskoj imaju socijalna osiguranja za koja poslodavci moraju da ih prijave. Iznos doprinosa koji se uplaćuje na ime osiguranja upisan je na vašoj platnoj listi koju dobijate svakog meseca.

- Doprinosa za AVS (Starosno penziono osiguranje i penziono osiguranje za nadživjele) obavezan je za prihod koji prelazi 2'300.- fr godišnje (ili, ako se radi o osobama koje su zaposlene u privatnom domaćinstvu, za njihovu platu bez obzira kolika je).
- Doprinosa za 2^e pilier, ili drugi stub (koji se takodje zove Penziono osiguranje zaposlenih - LPP) obavezan je za prihod koji prelazi 21'510.- Fr. godišnje.
- Osiguranje za slučaj udesa na poslu (LAA) je obavezno.

Ako radite više od 8 sati nedeljno, vaš poslodavac je obavezan da vas prijavi osiguranju za slučaj udesa na poslu i za svaki drugi udes. Naći ćete više informacija o raznim osiguranjima na stranicama 31 do 33.

Nezaposlenost

Svaka osoba koja traži posao, ili ga je izgubila ili ga napušta, može da se prijavi Regionalnom uredu za zapošljavanje (Office régional de placement - ORP). Da biste dobili novčanu pomoć u slučaju nezaposlenosti (obeštećenje za nezaposlenost), potrebno je da ste zvanično nastanjeni u Lozani i da imate najmanje dvanaest (12) meseci radnog staža u Švajcarskoj u toku poslednja dvadeset četiri (24) meseca. Savetnici službe ORP pomažu vam da nađete, ili da ponovo nađete, posao što je moguće brže. Takodje je obavezno da imate dozvolu boravka. Osobe nedavno pristigle, koje imaju neku dozvolu boravka, ORP predlaže da ih prati u toku traženja zaposlenja, na osnovu upisa na njihovom šalteru.

📍 Office régional de placement (ORP)

Place Chauderon 9, 1002 Lausanne

Tel. 021 315 78 99, orp@lausanne.ch, www.lausanne.ch/orp

Od ponedjeljka do petka, od 7h30-11h45 i od 13h-17h

Da li znate?

Ako radite za neko privatno lice ili u privatnom domaćinstvu (čiscenje, čuvanje dece, baštovanluk ...), možete da se uključite u program «Chèques-emploi» ustanove l'EPER. To vam pruža socijalnu zaštitu. www.chèques-emploi.ch

Kursevi francuskog jezika i obuke

Kursevi francuskog jezika za odrasle

Vrlo je važno da govorite i pišete na francuskom da biste našli posao i da biste se socijalno integrisali u frankofonskoj (romanskoj) Švajcarskoj. Želite li da naučite francuski jezik? Razne ustanove, udruženja i privatne škole drže kurseve za odrasle. Neki su besplatni, neki se plaćaju. Naći ćete listu kurseva u brošuri «Učiti u Lozani» (Apprendre à Lausanne), izdanje Lozanskog ureda za imigrante (Bureau lausannois pour les immigrés - BLI). Informacije su dostupne na više jezika.

 www.lausanne.ch/apal

Leti, tokom 5 nedelja, BLI predlaže besplatne kurseve francuskog jezika za početnike. Kurs se održava na obali Lemanskog jezera (Lac Léman), na Vidy Plage, i pruža priliku za učenje francuskog u opuštenom okruženju. Takođe je obezbeđen besplatni prihvrat dece od dve godine i naviše, kako bi roditelji mogli da prate kurs.

www.lausanne.ch/vidy-plage

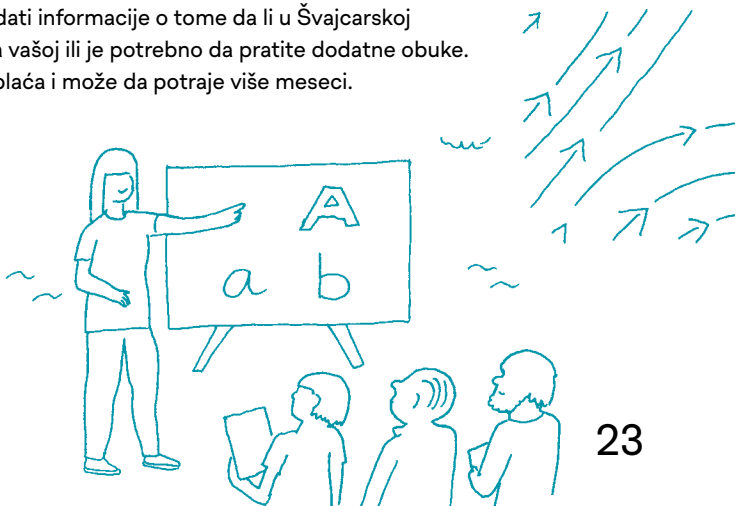
Priznavanje stranih diploma

Da li imate stranu diplomu i želite da ona bude priznata u Švajcarskoj? Stupite u kontakt sa Državnim sekretarijatom za obuku, za istraživanje i za nova otkrića (Secrétariat d'État à la formation, à la recherche et à l'innovation - SEFRI). Sekretarijat će vam dati informacije o tome da li u Švajcarskoj postoji diploma odgovarajuća vašoj ili je potrebno da pratite dodatne obuke. Upozorenje: taj postupak se plaća i može da potraje više meseci.

www.sbf.admin.ch

Udruženje, Association Découvrir upućuje na službu «Redes», koja pomaže migrantima u procesu priznavanja njihovih diploma.

www.associationdecouvrir.ch

Stručno usmeravanje

Centar za stručno usmeravanje za područje Centar (Centre d'orientation professionnelle de la région Centre), u Lozani, pruža informacije i savete adolescentima i učenicama i učenicima u toku školovanja u vezi izbora budućeg zanimanja. Možete da zakažete besplatan sastanak sa njihovim stručnjacima za individualni razgovor. Možete takođe da zatražite informacije, bez zakazanog sastanka, od ustanove Centar za informacije o studijama i zanimanjima (Centre d'information sur les études et les professions - CIEP), koji je otvoren svako posle podne.

📍 **Centre d'orientation professionnelle**
Rue de la Borde 3d, 1014 Lausanne
Tel. 021 316 11 20, info.osp@vd.ch
www.vd.ch/orientation

Stipendije za studije i novčana pomoć za stručnu obuku

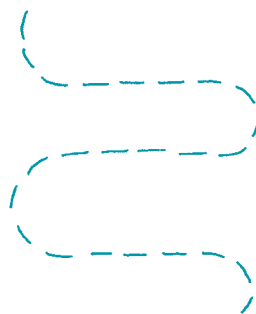
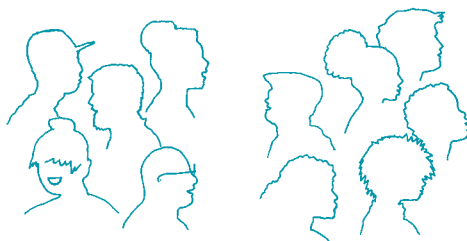
Pod izvesnim uslovima, Kantonalni ured za stipendiranje studija i stručne obuke (Office cantonal des bourses d'études et d'apprentissage - OCBE), Lozanska fondacija za pomoć za posao (Fondation lausannoise d'aide pour le travail - F.L.A.T) ili Association Envol mogu da vam pomognu da platite stručnu obuku ili prateće troškove. Za više informacija, pogledajte njihov internet sajt.

www.vd.ch/ocbe
www.lausanne.ch/flat
www.association-envol.info

Da li znate?

Naći ćete mnoge obuke, lako dostupne, kao na pr. za informatiku, upravljanje kancelarijskim poslovima ili za upravljanje budžetom, na sajtu www.lausanne.ch/formations-migrants i u brosuru «Obučavati se u Lozani» (Apprendre à Lausanne).

www.lausanne.ch/apal

Škola

Upis dece u školu

Upisati dete u školu jedan je od najvažnijih koraka koje treba da preduzmete odmah po dolasku. Radi toga, prijavite se na šalter Službe za školstvo i aktivnosti van školskog vremena (Service des écoles et du parascolaire - SEP) centralizuje sve zahteve, pa potom raspoređuje decu u školske ustanove Lozane. Prednost se daje onoj školi koja je najbliža mestu stanovanja deteta.

Služba za školstvo i aktivnosti van školskog vremena takođe brine o upisu dece na ovo zbrinjavanje, naime za prihvatanje dece pre i posle nastave (videti str. 29).

U kantonu Vo, 9 od 10 dece pohađa javnu školu. Tu stižu obrazovanje koje je besplatno i visokog kvaliteta. Želite li ipak da upišete dete u privatnu školu? Potražite informacije i konsultujte listu korisnih kontakata na www.avdep.ch

📍 Service des écoles et du parascolaire (SEP)

Place Chauderon 9, 1002 Lausanne

Tel. 021 315 64 11, sep@lausanne.ch, www.lausanne.ch/sep

Od ponedeljka do petka, od 8h do 11h30 i od 13h do 16h30

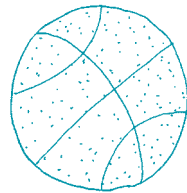
Školski sistem u kantonu Vo

U kantonu Vo obavezno školovanje traje 11 godina. Deca polaze u školu kada napune 4 godine i pohađaju je otprilike do svoje 15. godine. Školski program organizovan je na više nivoa, ciklusa i školskih godina, od 1P do 11S. Na sajtu DGEO (Direction générale de l'enseignement obligatoire et de la pédagogie spécialisée du Canton de Vaud - Opšta uprava obaveznog školovanja i specijalne pedagogije), naći ćete objašnjenja na deset jezika o školskom sistemu u kantonu Vo. Takođe ćete naći uporedne šeme školskog sistema u kantonu Vo i postojećih sistema u više od 30 zemalja.

www.vd.ch/scolarité

🌐 Prevedeni dokumenti informacija za roditelje

Učenice i učenici uzrasta od 4 do 15 godina kojima francuski nije maternji jezik

Deca uzrasta od 4 do 8 godina, koja po dolasku u Lozanu ne govore francuski, pohađaće osnovnu školu u kvartu u kome stanuju. Posle prijemnog razgovora dobrodošlice sa roditeljima, dete se uključuje u redovno odeljenje ali sa intenzivnom nastavom francuskog jezika.

Deca uzrasta od 8 do 15 godina, upućuju se u Centar za resurse za decu drugog maternjeg jezika (Centre de ressources pour élèves allophones - CREAL). Posle razgovora sa roditeljima, dete se uključuje u prijemno odeljenje ili u redovno odeljenje sa intenzivnom nastavom francuskog jezika. Kada postigne dovoljan nivo znanja francuskog jezika, dete nastavlja školovanje u redovnom odeljenju sa redovnim rasporedom časova.

U kantonu Vo, deca «bez papira» imaju pravo da pohađaju obaveznu školu i školu koja sledi posle obavezne, kao i neke stručne škole.

Učenice i učenici uzrasta od 15 do 25 godina kojima francuski nije maternji jezik

Mladi uzrasta od 15 do 25 godina kojima francuski nije maternji jezik mogu tokom jedne školske godine da pohađaju odeljenje Škole za prijem (École de l'accueil - EdA), ukoliko ima slobodnih mesta.

U EdA, mladi uče francuski jezik, navikavaju se na novo mesto života i pripremaju za nastavak daljeg školovanja.

Upis u EdA obavlja se na Portail Migration:

- na šalteru (na 4. spratu OCOSP)
- telefonom
- preko interneta

Portail Migration takođe predlaže, u ime dočeka, razgovore, na više jezika, sa mladima uzrasta do 25 godina starosti, koji potiču iz imigracije i koji traže neku stručnu spremu.

📍 Portail Migration (Unité Migration Accueil UMA)
Office cantonal d'orientation scolaire et professionnelle (OCOSP)
Rue de la Borde 3d, 1014 Lausanne
Tel. 021 316 11 40, www.vd.ch/orientation
Od ponedeljka do četvrtka, od 8h do 12h

Kursevi maternjeg jezika i kulture porekla

Dete koje dobro govori svoj maternji jezik, uči lakše neki drugi jezik. Zbog toga razna udruženja, škole i ambasade predlažu kurseve maternjeg jezika i kulture porekla. Na tim kursevima, deca produbljuju znanje maternjeg jezika i kulture svoga porekla. Tako sebi olakšavaju učenje francuskog i izgradnju svoga višestrukog identiteta.

Naći ćete listu kurseva maternjeg jezika i kulture porekla u brošuri «Apprendre à Lausanne» koju je izdao Lozanski ured za imigrante (Bureau lausannois pour les immigrés - BLI).

www.lausanne.ch/apal

Da li znate?

Po dolasku u Lozanu, imaćete sastanke sa nastavnicama/nastavnicima svoje dece. Možete da tražite prisustvo tumača da bi prevodio/la tokom razgovora.

Porodica

Spajanje porodice

Ako živite i radite u Švajcarskoj, možete da preduzmete korake da bi vam se pridružila porodica. To se naziva spajanje porodice i ne ide automatski. Treba da ispunite izvesne uslove. Ako dolazite iz EU/AE/LE, podnesite zahtev službi stanovništva. Ako dolazite iz neke od Trećih zemalja, obratite se švajcarskoj ambasadi ili konzulatu u svojoj zemlji. Te ustanove će preneti vaš zahtev Službi za stanovništvo kantona Vo (Service de la Population du canton de Vaud) koja odlučuje.

Ako dolazite iz neke od Trećih zemalja, imate rok od 5 godina da biste preduzeli šta treba da bi vam se suprug/supruga ili vaša deca uzrasta ispod 12 godina pridružili. Za decu uzrasta od 12 do 18 godina, rok je samo 1 godina (godinu dana).

Matični ured

Da li imate neko pitanje u vezi braka, rođenja, promene prezimena ili imena, ili smrtnog slučaja? Naći ćete potrebne informacije na sajtu www.vaud-bienvenue.ch ili na internet sajtu Matičnog ureda kantona Vo (État civil du Canton de Vaud). Na primer: objašnjenje o svemu što treba preduzeti u vezi vašeg zahteva.

État civil du Canton de Vaud

Avenue de Sévelin 46, 1004 Lausanne

Tel. 021 557 07 07, etat.civil@vd.ch, www.vd.ch/etat-civil

Prinudni brak

Prinudnim brakom smatra se brak koji jedan od dva supružnika ne može da odbije. U Švajcarskoj, svaka osoba, žena ili muskarac, ima pravo da odluči da li će i sa kim će se venčati. Za žrtve prinudnog braka ili one koji su svedoci toga, Kantonalni ured za integraciju stranaca i sprečavanje rasizma (Bureau cantonal pour l'intégration des étrangers et la prévention du racisme - BCI) nudi besplatne konsultacije.

 www.vd.ch/mariage-si-je-veux

Mogućnosti čuvanja dece (uzrasta od 0 do 6 godina)

U Lozani imate mogućnost da poverite dete na čuvanje Centru dečijeg života (Centre de vie enfantine - CVE) ili nekoj za to obučenoj ženi koja čuva decu u porodičnom okruženju. Te usluge se naplaćuju ali su tarife prilagođene vašoj porodičnoj situaciji i vašim prihodima. Lozanski ured za porodice (Bureau lausannois pour les familles - BLF) može da vam pruži potrebne informacije o različitim ponudama i da se pobrine o upisu.

📍 Bureau lausannois pour les familles (BLF)

Place Chauderon 9, étage T, 1002 Lausanne

Tel. 021 315 60 00, www.lausanne.ch/blf

Od ponedeljka do petka, od 8h30 do 11h30 i od 13h30 do 16h30

Potrebno vam je da poverite dete na čuvanje samo nekoliko sati nedeljno? Mesta koja se nazivaju «haltes-jeux» («pauza za igru») i dečiji vrtići mogu takodje da prihvate i obezbede čuvanje dece.

www.lausanne.ch/haltes-jeux

Prihvatanje dece van školskog vremena (deca od 4 do 12 godina)

Zbrinjavanje dece van školskog vremena (pre i posle školske nastave) kao i za vreme podnevne pauze naziva se prihvatanje «parascolaire» ili «extrascolaire». Da biste upisali decu uzrasta od 4 do 6 godina (1P-2P) obratite se Lozanskom uredu za porodice (Bureau lausannois pour les familles - BLF) (adresu videti u rubrici gore Mogućnosti za čuvanje dece ...). Za stariju decu, obratite se Službi za školstvo i aktivnosti van školskog vremena (Service des écoles et du parascolaire - SEP) (videti u tekstu koji sledi). Dobro je znati: ova služba može takođe da se pobrine o upisu dece za «zadace pod nadzorom».

📍 Service des écoles et du parascolaire (SEP)

Place Chauderon 9, 1002 Lausanne

Tel. 021 315 64 11, sep@lausanne.ch

www.lausanne.ch/sep

Od ponedeljka do petka,

od 8h30 do 11h30 i od 13h do 16h30

Aktivnosti za vreme raspusta

Za vreme školskog raspusta, Služba za prihvatanje u toku raspusta (Domaine accueil vacances) grada Lozane i saradnici nude brojne aktivnosti za decu. Okruženje je stručno a tarife vrlo pristupačne. Stupite u kontakt sa pomenutom službom da biste dobili informacije i upisali dete!

📍 **Domaine accueil vacances**

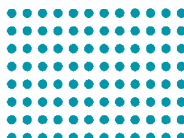
Place Chauderon 7a, étage T, 1002 Lausanne

Tel. 021 316 68 22, www.lausanne.ch/jeunessevacances

Od ponedeljka do petka, od 7h30 do 11h45 i od 13h do 16h30

Da li znate?

Da biste rezervisali i dobili mesto u jaslicama ili u obdaništu, možete da upišete dete već posle 4 meseca trudnoće ili godinu dana pre datuma od kada biste želeli da poverite dete na čuvanje. Nemojte čekati: potražnja je velika i možda ćete morati da čekate da biste dobili mesto.

Osiguranja

Zdravstveno osiguranje (Assurance-maladie obligatoire - LAMal)

U Švajcarskoj je zdravstveno osiguranje obavezno. Osiguranje vam omogućava pristup zdravstvenom sistemu i kvalitetnoj nezi plaćajući samo deo troškova. Od dana dolaska u Švajcarsku, imate rok od 3 meseca da sklopite ugovor sa nekim od švajcarskih osiguravajućih društava. Ima mnogo osiguranja i možete da odaberete koje želite. Da biste odlučili, posebno obratite pažnju na visinu premije (svota koju ćete plaćati svakog meseca za osiguranje). Ako vam je potrebna pomoć, pogledajte tabelu upoređenja on-line kao što je www.priminfo.ch ili otidite u Agenciju za socijalna osiguranja grada Lozane (Agence d'assurances sociales - AAS).

📍 Agence d'assurances sociales (AAS)

Place Chauderon 7, 1002 Lausanne

Tel. 021 315 71 00, www.lausanne.ch/sas

Od ponedeljka do petka, od 8h30 do 11h45 i od 13h do 16h30

(zatvoreno četvrtkom pre podne)

Pažnja: obavezni ste da plaćate premije za zdravstveno osiguranje od dana dolaska u Švajcarsku. Ako čekate više nedelja (najduže 3 meseca) da sklopite ugovor o osiguranju, moraćete u svakom slučaju da platite premije za proteklo vreme, naime za prethodne nedelje. U tom slučaju, račun može da bude veliki: predvidite taj trošak u svome budžetu!

Novčana pomoć za zdravstveno osiguranje

Premije za zdravstveno osiguranje mogu da predstavljaju veliki trošak u odnosu na vašu platu i broj osoba koje izdržavate (porodica, suprug/supruga i deca). Ured kantona Vo za osiguranje u slučaju bolesti (Office vaudois de l'assurance-maladie - OVAM) pruža novčanu pomoć u kantonu Vo osobama skromnih ekonomskih mogućnosti. Ta pomoć se zove dotacija. Možete sami da proverite da li imate pravo na pomoć i podneti molbu na internet sajtu:

www.vd.ch/subside-assurance-maladie

Dodatna osiguranja

Zdravstveno osiguranje (obavezno) ne pokriva troškove nekih terapija - kao što je na primer prirodna medicina. Dakle, na vama je da odlučite da li ćete imati jedno ili više dodatnih osiguranja. Ta osiguranja nisu obavezna, nego su fakultativna: naime, niste obavezni da se dodatno osigurate a osiguravajuće društvo može da prihvati ili da odbije vaš zahtev. Zbog toga se savetuje roditeljima da osiguraju svoju decu vrlo rano i da dobro razmisle pre nego što odluče da raskinu ugovor.

Socijalna osiguranja

U Švajcarskoj, premije za socijalna osiguranja plaća delimično zaposleno lice a delimično poslodavac. Vrlo su važna jer vam garantuju prihod kada budete dospeli u penziju, u slučaju zdravstvenog problema, u periodima bez zaposlenja ili ako zapadnete u finansijske teskoče. Ako ste zaposleni, premija za socijalna osiguranja vam se odbija od plate. To možete da vidite na svojoj platnoj listi.

Ovde vam dajemo spisak socijalnih osiguranja:

- **AVS (1er pilier - 1. stub) Starosno penziono osiguranje i za nadživele:** za vašu penziju
- **AI Invalidsko osiguranje:** u slučaju dugotrajnih zdravstvenih problema
- **PC Dodatna primanja:** u slučaju vrlo visokih mesečnih fiksnih troškova
- **AC Osiguranje u slučaju nezaposlenosti:** ako izgubite ili napustite posao
- **LPP (2^e pilier - 2. stub):** penziono osiguranje: kao dodatak na AVS/AI
- **APG Dodatak-pomoć za gubitak zarade:** za vreme vojnog roka ili roditeljskog dopusta (za majku/ oca)
- **Porodični dodaci:** dečiji dodatak za svako dete

Osiguranje u slučaju udesa (Assurances accidents - LAA)

Kao i zdravstveno osiguranje, u Švajcarskoj je osiguranje u slučaju udesa obavezno. Ako radite najmanje 8 sati nedeljno kod nekog poslodavca, osiguranje u slučaju udesa pokriva troškove vezane za udes na poslu i za udes van posla. Ako radite manje od 8 sati nedeljno, osiguranje u slučaju udesa pokriva samo troškove vezane za udes na poslu. Ako ste samostalna/ samostalni, treba da se osigurate vi sami.

Osiguranje od požara i prirodnih nepogoda (Assurance incendie et éléments naturels - ECA)

U kantonu Vo, osiguranje od požara i prirodnih nepogoda obavezno je za vaš stan i za vašu pokretnu imovinu. Za to osiguranje, U Lozani, treba da sklopite ugovor kod Ustanove kantona Vo za osiguranje od požara i prirodnih nepogoda (Etablissement d'assurance contre l'incendie et les éléments naturels du canton de Vaud - ECA). Ima više načina da to uradite:

- preko interneta
- na šalteru

📍 **ECA - Agence de Lausanne**
Avenue du Grey 111, 1002 Lausanne
Tel. 0800 721 721, www.eca-vaud.ch

Druga osiguranja

Postoje i druga osiguranja, za imetak i druge posebne potrebe. Na primer:

- **Osiguranje od odgovornosti (RC) i Osiguranje za domaćinstvo:** u slučaju štete nanese na vašim dobrima, vašoj pokretnoj imovini ili imovini trećeg lica
- **Životno osiguranje (3^e pilier - 3. stub):** kao dodatak za AVS i za 2^e pilier (premije mogu da se odbiju od poreza)
- **Osiguranje za vozilo:** u slučaju da dodje do kvara, udesa ili štete nanese na vašem vozilu (automobil, motocikl, itd.)
- **Putno osiguranje:** u slučaju da morate da odustanete od putovanja, ako vam se izgubi prtljag ili ako imate zdravstvene probleme u inostranstvu
- **Osiguranje za pravnu pomoć:** omogućava vam da zatražite pomoć advokata u slučaju da imate problema sa zakonom
- **Osiguranje za kućne ljubimce (domaće životinje):** ako treba da pružite negu svome kućnom ljubimcu

Sva ta osiguranja su neobavezna (fakultativna) ali se preporučuju. Pružaju zaštitu ako dođe do loših iznenađenja.

Da li znate?

Možete da promenite ugovor o zdravstvenom osiguranju (obaveznom) za narednu godinu, svake tekuće godine pre 30 novembra. Zahtev se podnosi pismenim putem.

Zdravlje

Da vas podsetimo - važno je

Sklopite obavezno zdravstveno osiguranje za sebe i za sve članove svoje porodice u roku od 3 (tri) meseca po dolasku u Švajcarsku! (videti str. 31)

Ako imate zdravstvenih problema: šta da radite?

U slučaju zdravstvenih problema, važno je da odmah nešto preduzmete i to na odgovarajući način.

Ako se ne radi o hitnom slučaju, možete:

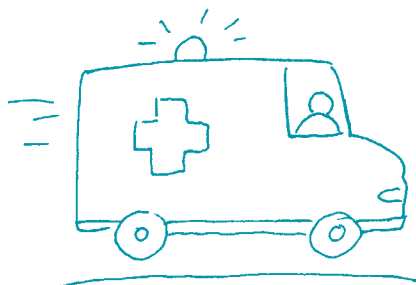
- da odete u apoteku i da zatražite savet od apotekarke/apotekara
- da zakažete sastanak kod svog kućnog lekara koji će, ako je potrebno, da vas uputi kod lekara specijaliste
- da pozovete telefonsku centralu dežurnih lekara na tel. 0848 133 133, ukoliko su apoteke ili ordinacija vašeg kućnog lekara zatvorene

Ako se radi o životnoj opasnosti:

- Otidite u bolnicu (u hitnu službu)
- Pozovite hitnu pomoć na tel. 144

Apoteke

Apoteke u Švajcarskoj prodaju lekove. Osoblje u apoteci može takođe da vam pruži osnovne savete kada je u pitanju zdravlje. Radno vreme apoteka u principu isto je kao i radno vreme drugih prodavnica. Neke apoteke su otvorene nedeljom ili do kasno uveče: to su dežurne apoteke.

Lekari opšte prakse

U Švajcarskoj, obično vi birate svoju doktorku/svoga doktora, lekara opšte prakse (naziv je takođe «porodični lekar»). Doktorka/doktor ima uvid u vaš predmet i upućuje vas, u slučaju potrebe, kod lekara specijaliste. Možete da tražite lekara koji govori vaš jezik. Udruženje lekara kantona Vo (Société vaudoise de médecine - SVM) raspolaže listom lekara u kantonu Vo sa napomenom jezika koje govore.

 www.svmed.ch

Bolnice u Lozani

U Lozani postoje brojne medicinske ustanove koje nude stanovnicima negu visokog kvaliteta (bolnice, dežurne službe, poliklinike, klinike i hitne službe).

Evo 3 važne adrese:

- **Centre hospitalier universitaire vaudois (CHUV)**
Rue du Bugnon 46, 1011 Lausanne, 021 314 11 11, www.chuv.ch
- **Urgences CHUV et Unisanté**
Rue du Bugnon 44, 1011 Lausanne, 021 314 11 11, www.unisante.ch
- **Hôpital de l'Enfance (HEL)**
Chemin de Montétan 16, 1004 Lausanne, 021 314 84 84, www.chuv.ch/fr/dfme

Materinstvo/očinstvo

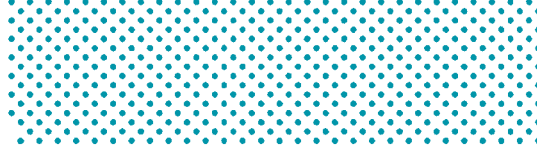
Uskoro ćete postati majka ili otac? Medicinsko zbrinjavanje u toku trudnoće pružaju ginekolozi i babice. Troškove pokriva zdravstveno osiguranje, od 12 sedmice trudnoće pa nadalje.

Po rođenju deteta, majka ima pravo na porodiljski dopust od 14 nedelja.

U tom periodu dobija 80 % plate. Otac ili partner/partnerka majke ima pravo na 10 dana roditeljskog dopusta. Dopust treba da se iskoristi u toku 6 meseci posle rođenja.

Udruženje Panmilar vam nudi pratnju, na vašem jeziku, za sve vreme trudnoće i nakon rođenja deteta. Tu pratnju vam nude babice i prevodioci vaše jezičke zajednice. To je prilika da sretnete druge buduće roditelje, da postavite pitanja o vemu čto biste želeli da znate i da se pripremite za doček svoga deteta.

 www.panmilar.ch

Polno zdravlje

Centar PROFA u Lozani je odgovarajuća, prava adresa koja se preporučuje za sva pitanja u vezi polnog zdravlja, zajednice sa vašim/vašom partnerom/partnerkom, polnog života i svega što prethodi rođenju i prati prvi period posle. Nudi vam razgovore i savetovanja kao i lekarske konsultacije. Pristup je strogo poverljiv, prilagođen svakoj situaciji, bez diskriminacije ili osude.

Centre PROFA Lausanne

Avenue Georgette 1, 1003 Lausanne
www.profa.ch

Psihičko zdravlje

Udruženje Appartenances pruža psihoterapeutske i psihijatrijske konsultacije svim osobama (i njihovim bliskim) koji pate od poremećaja vezanih za proces migracije, za preživeli rat i torturu i za bilo koji oblik kolektivnog nasilja. Tumač, žena ili muskarac, stručni prevodilac za vaš jezik može da prevodi razgovore.

 Consultation Psychothérapeutique pour Migrant-e-s (CPM) Appartenances
Rue des Terreaux 10, 1003 Lausanne
Tel. 021 341 12 50, cpm.lausanne@appartenances.ch
www.appartenances.ch

Služba Psy&Migrants u okviru CHUV-a olakšava pristup za brigu o psihičkom zdravlju osobama u regionu Lozane koje su u kompleksnim situacijama. Upućuje na mrežu nege i zbrinjavanja i predlaže vestačenja iz interkulturalne psihijatrije. Možete da stupite u kontakt sa službom telefonom, broj 079 556 17 89, ili putem imejla na adresu psy-migrants@chuv.ch.

Kućno nasilje

U Švajcarskoj, kućno nasilje je zabranjeno. Ako ste svedok ili žrtva kućnog nasilja, možete da zatražite pomoć stručnjaka. Evo liste adresa:

- **Medicinska jedinica za situacije nasilja (Unité de médecine des violences) u okviru CHUV-a:** konstatuje fizičke povrede www.chuv.ch
- **Centre Malley-Prairie:** konsultacije otvorene za sve, žene i i muškarce, i hitni smeštaj za žene i njihovu decu www.malleyprairie.ch
- **Centar LAVI:** psihološka, pravna, novčana i materijalna podrška žrtvama i njihovim bliskim www.profa.ch/lavi
- **Preventivni centar ALE:** prihvata, pomoć i pratnja za osobe koje žele da prekinu sa na. ch siljem www.prevention-ale.ch
- www.violencequefaire.ch: internet sajt sa korisnim informacijama o nasilju

Point D'Eau Lausanne (PEL)

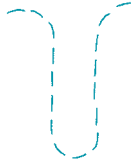
Fondacija Point D'Eau Lausanne nudi razne usluge u cilju poboljšanja zdravstvenog stanja osoba koje su u nemaštini. Bolničko osoblje, zubari, lekari, osteopate, fizioterapeuti, maserke i maseri su na raspolaganju za konsultacije. Fondacija takođe nudi usluge lične higijene po niskim cenama (tuširanje, pranje rublja, frizerske usluge).

Point D'Eau Lausanne (PEL)

Avenue de Morges 26, 1004 Lausanne
Tel. 021 626 26 44, info@pointdeau-lausanne.ch
web.pointdeau-lausanne.ch

Da li znate?

Grad Lozana olakšava pristup brojnim zgradama starijim osobama ili onim sa specijalnim potrebama (u situaciji hendikepa) koje se teško kreću. Postoji lista tih zgrada na internet sajtu www.lausanne.ch/accessibilite.

Prevoz

U cilju zaštite životne sredine i borbe protiv klimatskih promena (zagrevanja), grad Lozana preporučuje svim svojim stanovnicima da dadu prednost aktivnoj pokretljivosti i održivom razvoju, a to podrazumeva: hodanje, vožnju biciklom i korišćenje javnog prevoza. To je sastavni deo Klimatskog plana Grada, kome je cilj da se postigne 0% ugljen-monoksida do 2030.

CFF (Chemins de Fer Fédéraux)

CFF daju ponude za putovanje vozom svim putnicima i putnicima širom Švajcarske. Možete da kupite vozne karte, pretplate i karte sa popustom na internetu, na šalterima ili na automatima na nekim železničkim stanicama. Možete takođe da koristite aplikaciju «Mobile CFF».

www.cff.ch

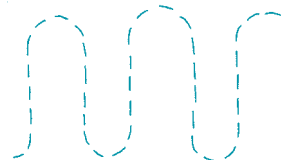
Dnevne karte CFF (Flexi-Card) su na raspolaganju stanovnicima Lozane po ceni od 49.- Fr.

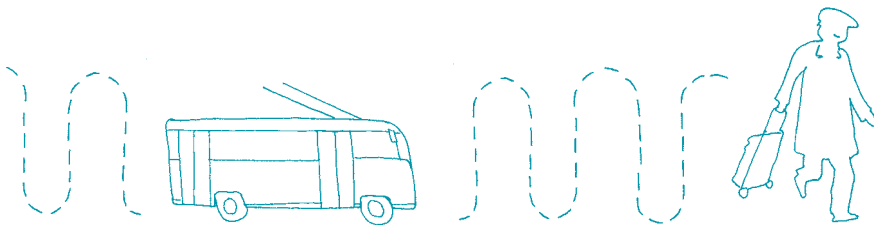
www.lausanne.ch/carte-journaliere

Mobilis Vaud

Javni prevoz u Lozani organizovan je po tarifnim zonama. Taj sistem se zove Mobilis. Lozana je u zonama 11 i 12. Možete da kupite kartu za jednu ili za više zona. Karte imaju ograničeno vreme trajanja u toku koga možete da koristite sva prevozna sredstva izabrane zone (autobus, metro ili voz).

www.mobilis-vaud.ch

TL

Sa javnim prevozom lozanskog regiona (tl), možete da koristite autobus, voz i metro u Lozani i u opštinama u okolini. Karte i pretplatne karte možete da kupite preko SMS-a, preko aplikacije «tl» na internet sajtu ili u centru za korisnike u Flon-u. Nemojte oklevati da posetite njihov internet sajt ili da odete na lice mesta.

📍 **Centre clientèle TL Flon**
 Place de l'Europe 5B, 1003 Lausanne
 Tel. 021 621 01 11, www.tl.ch

U okviru svog Klimatskog plana, grad Lozana nudi dotacije za pretplatne karte za tl Grand Lausanne (zones 11+12) za penzionere i posebno za mlade u toku školovanja/obuke.

www.lausanne.ch/rabais-tl

Bicikl

Grad Lozana nastoji da olakša prevoz biciklom tako što otvara nove biciklističke staze i što podržava kupovinu bicikala na električni pogon. Nadoknađuje kupcu deo plaćene cene električnog bicikla: ili 15 % (najviše 400 Fr), ili 30 % (najviše 800 Fr). I to važi za one ispod 25 godina starosti kao i za one koji imaju pravo na subvenciju za zdravstveno osiguranje. Da biste ostvarili to pravo, treba da podnesete zahtev na www.equiwatt.ch.

Pešačenje

Pešačenje je najjednostavniji, pritom i ekološki, način za prelaženje kratkih razdaljina. Ta fizička aktivnost se takođe perporučuje da bi se održalo dobro zdravlje. Grad Lozana sve čini da hodanje-pešačenje bude što je moguće bezbednije i udobnije i oprema: pešačke prelaze, podzemne prolaze, zelene staze, proširenje pešačkih zona i uvođenje umerene brzine saobraćaja.

www.lausanne.ch/pietons

Automobil ili motorno vozilo

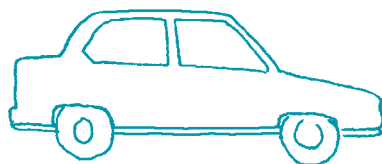
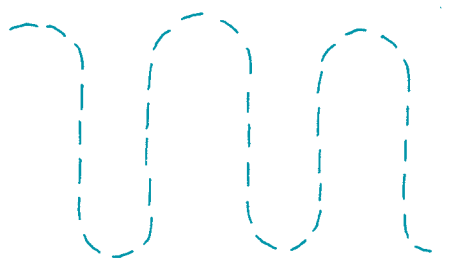
Imate stranu vozačku dozvolu? Po dolasku u Lozanu, zamenite je za švajcarsku dozvolu. Imate li jedno ili dva vozila? Što pre zatražite švajcarske registarske tablice. Te korake treba da preduzmete kod Službe za automobile i za plovidbu (Service des automobiles et de la navigation - SAN) u roku od 12 meseci po dolasku u Lozanu.

📍 Service des automobiles et de la navigation (SAN)

Avenue du Grey 110, 1014 Lausanne

Tel. 021 316 82 10, www.vd.ch/san

Pažnja: od 2030 godine, termička vozila (sa motorom na benzin ili dizel) neće više moći da saobraćaju u Lozani.

Parking mesta

U Lozani je moguće iznajmiti privatno mesto za parkiranje u zatvorenom prostoru ili u blizini vašeg mesta stanovanja. Imate mogućnost i da parkirate auto u javnom parkingu. Postoje još dve mogućnosti parkiranja, dobro je znati za njih:

- **Parkings-Relais (P+R):** radi se o kombinovanoj ponudi koja podrazumeva parking mesto za automobil i pretplatnu kartu za prevoz za zone 11+12. Tako možete da parkirate auto u jednom od 6 «relej-parkinga» koji se nalaze na periferiji Lozane i da dođete u centar grada metroom ili autobusom. Ta ponuda je raspoloživa za jedan dan, za jedan mesec ili za duže vreme.
- **Macarons - vinjete za parkiranje:** stanovnici Lozane mogu da kupe vinjetu za parkiranje koja im omogućava da ostave auto duže nego što je dozvoljeno u plavim zonama njihovog kvarta. Možete da nabavite vinjetu (macaron) u Uredu za saobraćaj i parkiranje (Office de la circulation et du stationnement) pri lozanskoj policiji, na njihovom internet sajtu ili na šalteru.

📍 Office de la circulation et du stationnement

Rue St-Martin 31, 1002 Lausanne
 Tel. 021 315 38 00, police@lausanne.ch
www.lausanne.ch/stationnement
 Od utorka do petka, od 7h30 do 17h

Da li znate?

U Švajcroskoj deca uzrasta do 6 godina putuju besplatno, a od 6 do 16 godina, plaćaju pola tarife. Ako imaju carte Junior (30 Fr. godišnje) i ako su u pratnji roditelja, putuju besplatno na bilo kojoj liniji švajcarske javne saobraćajne mreže. Imajte u vidu da su karte za prevoz obavezne i za pse ... i za bicikle!

Finansije, porez i telekomunikacije

Otvaranje bankovnog računa

Da bi ste primali platu, plaćali račune ili slali novac u inostranstvo, od koristi je da što pre otvorite bankovni račun u Švajcarskoj. Da biste to uradili, možete:

- da odete na šalter u banci
- da konsultujete internet sajt banke

Da biste otvorili račun u banci, banka može da vam traži neki lični dokument ili uverenje o stanovanju i/ili o plati.

Porezi

Kad napuni 18 godina, svaka osoba koja je nastanjena u Švajcarskoj - bilo da je zaposlena i prima platu ili ne - plaća porez.

Radi toga, treba da ispunite jednom godišnje poresku prijavu. Taj dokument će vam dostaviti početkom godine poreska uprava. Poresku prijavu možete da ispunite preko interneta ili preko VaudTax.

www.vd.ch/vaudtax

Ako primate platu, nemojte zaboraviti da se prijavite poreskoj upravi da biste plaćali akontacije. Možete to da uradite onlajn na www.vd.ch/acomptes. Zaposlene osobe kojie nemaju dozvolu za nastanjivanje, tj boravišnu dozvolu C (permis C) moraju da plaćaju porez «na izvoru», što podrazumeva da se porez obračunava i oduzima od plate svakog meseca.

Administration cantonale des impôts (ACI)

Route de Berne 46, 1014 Lausanne

Tel. 021 316 00 00, www.vd.ch/impots

Od ponedeljka do petka, od 18h do 17h

Da li vam je potrebna pomoć da biste ispunili poresku prijavu?

Ako jeste, otidite u dežurnu službu AVIVO.

www.avivo-vaud.ch/permanences

Porez na pse

U Lozani se plaća porez na pse. Prijavite svoga «ljubimca» Poreskoj upravi. To možete da obavite:

- preko telefona na br. 021 315 43 21
- putem interneta www.lausanne.ch/impots

Budžet i dugovi

Da li imate pitanja u vezi zaduživanja? Da li imate dugove? Stručnjaci službe Parlons cash! daće vam informacije, posavetovaće vas i uputiti na ustanove i udruženja prema tome kakva je vaša situacija i koje su vaše potrebe.

Parlons cash!

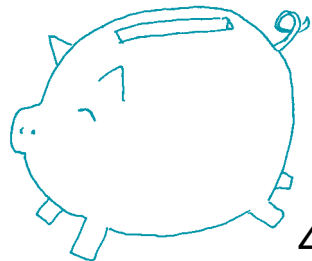
Tel. 0840 43 21 00, www.vd.ch/parlons-cash
Od ponedeljka do četvrtka, od 8h30 do 13h

Socijalna služba Lozane (Service social de Lausanne - SSL)

Socijalna služba Lozane pruža pomoć osobama nastanjenim u Lozani koje žive u oskudici. U Lozani socijalna pomoć podrazumeva novčanu pomoć i mere uključivanja u društveno-profesionalni svet. Na internet sajtu službe naći ćete različite ponude, složene po temama i nazivima ustanova koje ih nude.

📍 Service social Lausanne (SSL)

Place Chauderon 4, 1002 Lausanne
Tel. 021 315 75 11, ssl@lausanne.ch, www.lausanne.ch/ssl
Od ponedeljka do petka, od 8h30-11h45 i od 13h-16h30
(zatvoreno četvrtkom pre podne)

Telefon, televizija, internet

U Švajcarskoj ima više firmi koje predlažu pretplate ili paušalni ugovor za telefon, televiziju i internet. Možete da zatražite i kombinovanu ponudu koja uključuje razne usluge. Tehničke službe Lozane (Service industriels de Lausanne - SiL) takođe imaju ponudu za telefon, televiziju i internet. Ponuda nosi naziv Citycable (videti str. 16). Otidite u prodavnicu ili konsultujte internet za više informacija.

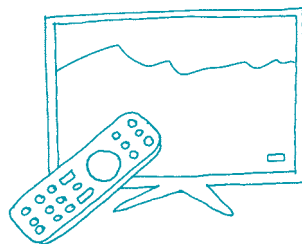
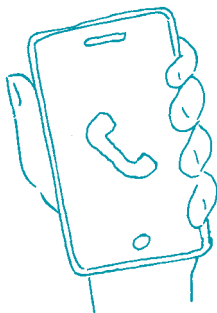
Taksa SERAFE

Svaka osoba koja se prijavi Kontrolni stanovništva jednom godišnje dobija račun za radio i televiziju. Ta taksa se zove Serafe i obavezna je za svako domaćinstvo.

www.serafe.ch

Da li znate?

Za imigrante, činjenica da je neko korisnik socijalne pomoći nekada može da utiče na postupak dobijanja ili obnavljanja dozvole boravka. Raspitajte se u Socijalnoj službi Lozane (videti str. 43) ili u Fraternité pri CSP Vaud (videti str. 13).

Razonoda

Umetnost i kultura

Lozana je grad kulture. Naći ćete ponude iz raznih oblasti: muzike, scenske i vizuelne umetnosti i filma. A sve se to odvija na mestima kao što su čitaonice (biblioteke), pozorišne i koncertne sale, muzeji i umetničke galerije. Lozana je takodje domaćin brojnim festivalima i noćnim događanjima koji privlače publiku iz cele Švajcarske i Evrope.

www.lausanne.ch/culture

U brošuri «Apprendre à Lausanne» («Učiti u Lozani»), koju je izdao Lozanski ured za imigrante (Bureau lausannois pour les immigrés - BLI) naći ćete listu čitaonica koje nude knjige za svaku starosnu dob, na francuskom i na stranim jezicima.

www.lausanne.ch/apal

Sport i fizička aktivnost

Olimpijska prestonica, Lozana podržava sport za sve i podstiče zdrav i aktivan život. U Lozani ima oko 300 sportskih klubova i grad je domaćin za više od 50 sportskih događaja svake godine. Takođe, Lozana raspolaže brojnim infrastruktuurama za svoje stanovništvo. To su, na primer: sportski centri, sportski tereni, oprema za gimnastiku (fitness) na otvorenom, bazeni i klizališta.

www.lausanne.ch/sport

U agendi internet sajta grada Lozane, naći ćete sve kulturne i sportske događaje. Možete da pretražujete po temama, mestu ili datumu.

www.lausanne.ch/agenda

Turizam

Lausanne Tourisme pruža informacije o aktivnostima, događanjima, restoranima i šetnjama koje će vam dati priliku da istražujete i da se upoznate sa gradom i da u njemu uživate. Šalter Turistickog ureda Lozane pruža savete i nudi vam korisnu dokumentaciju (brošure, plan grada, itd.).

www.lausanne-tourisme.ch

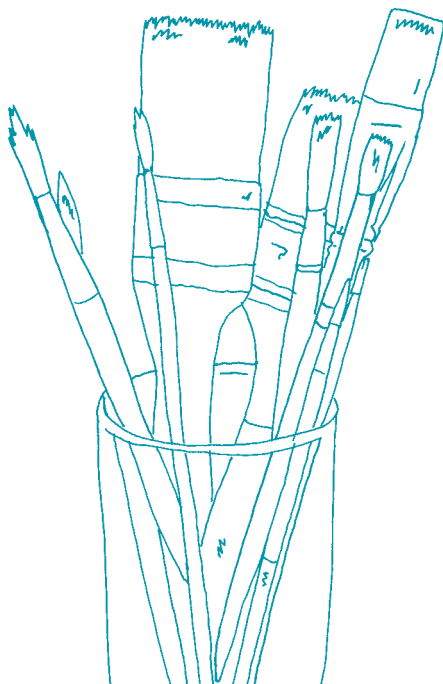
Društveno-kulturna događanja

U Lozani ima 5 domova kulture, 10 društveno-kulturnih centara i 2 terena za avanture. Sva ta mesta organizuju raznovrsne aktivnosti za sve starosne dobi. Cilj je da se podstaknu susreti i druženje izmedju građana Lozane. Brigu o svemu tome vodi Lozanska fondacija za društveno-kulturnu animaciju (Fondation pour l'animation socioculturelle lausannoise - FASL) u saradnji sa udruženjima iz raznih kvartova grada.

www.fasl.ch

Da li znate?

Ulaz u većinu muzeja u Lozani besplatan je prve subote u mesecu!

Građanski život

Švajcarski politički sistem

Švajcarska je Federalna država sa tri politička nivoa: Konfederacija, Kantoni i Opštine. Ima 26 kantona, 2136 opštine (popis od 1. januara 2023).

Stanovništvo broji otprilike 8,7 miliona građana.

U Švajcarskoj je na snazi poludirektna demokratija. Državom upravlja Federalna skupština (zakonodavna vlast), federalni sudovi (pravna vlast) i Federalni savez (izvršna vlast). Predsednica ili predsednik države bira se između sedam članova Federalnog saveza i menja se svake godine.

Politička prava

Građanke i građani Švajcarske stiču politička prava kada napune 18 godina.

To im daje pravo da:

- Glasaju
- Biraju
- Budu izabrane/izabrani
- Pokrenu i potpišu narodnu građansku inicijativu ili referendum

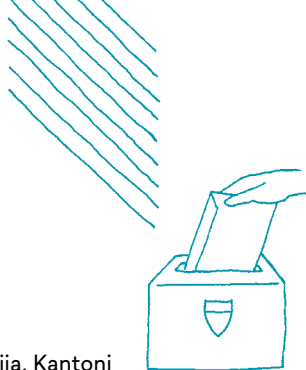
U Švajcarskoj, stanovništvo se vrlo često poziva na glasanje po pitanju opštinskih, kantonalnih ili federalnih odluka kao i da bi birali voje političke zastupnice i zastupnike.

Naći ćete sve informacije o političkim pravima i o glasanju na

www.lausanne.ch/votations

Političke partije

U Švajcarskoj ima više političkih partija. To su grupacije-udruženja osoba koje dele iste ideje. One zastupaju interese i mišljenje švajcarskog stanovništva i prenose zahteve naroda organima vlasti. U Lozani, sve osobe koje su izabrane u Opštinsko veće ili u Opštinu članovi su neke političke partije.

Susret građana sa BLI

Lozanski ured za imigrante (Bureau lausannois pour les immigrés - BLI) organizuje tzv. građanske sastanke. Svrha sastanaka je da podrži političko i socijalno učešće osoba koja potiču iz migracije i stanovništva uopšte. Nekada su to informativni sastanci, susreti radi razmene mišljenja ili razne posete u pratnji vodiča.

www.lausanne.ch/bli-rdvcitoyens

Dobrovoljni rad

Dobrovoljni rad je jako zastupljen u Švajcarskoj. Baviti se nekim dobrovoljnim radom znači: odvojiti i dati od svog slobodnog vremena u korist neke misije, organizacije, akcije. Dobrovoljno angažovanje se ne naplaćuje, ali ono obogaćuje društvo, međuljudske odnose i osećanje «dobrobiti» za svakoga. Da li želite da se angažujete? Razne organizacije mogu da vam pomognu:

www.benevolat-vaud.ch

www.volontaireslausannois.ch

Naturalizacija

Pod izvesnim uslovima (10 godina boravka u Švajcarskoj, 2 godine u kantonu Vo, boravišna dozvola C - permis C), možete da podnesete zahtev za švajcarsko državljanstvo. To se naziva zahtev za naturalizaciju (demande de naturalisation). Raspitajte se o koracima koje treba preduzeti u Uredu za naturalizaciju! Naći ćete, takođe, ponude o raznim kursevima i informativne brošure na internet sajtu Ureda.

📍 Naturalisations - Bureau lausannois pour les immigrés (BLI)

Place de la Riponne 10, 1002 Lausanne

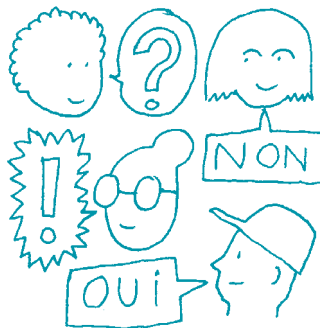
Tel. 021 315 22 31, naturalisations@lausanne.ch

www.lausanne.ch/naturalisation

Utorkom i petkom, od 10h do 12h

Da li znate?

U Lozani, osobe stranog državljanstva koje imaju boravišnu dozvolu B ili C najmanje 10 godina i koje su nastanjene u kantonu Vo najmanje 3 godine imaju politička pava. Imaju pravo da glasaju na opštinskm nivou, da biraju ili da budu izabranie u Opštinsko veće ili u Opštinu i da potpisuju inicijtive i opštinske referendume.

ORIENTACIONI PLAN

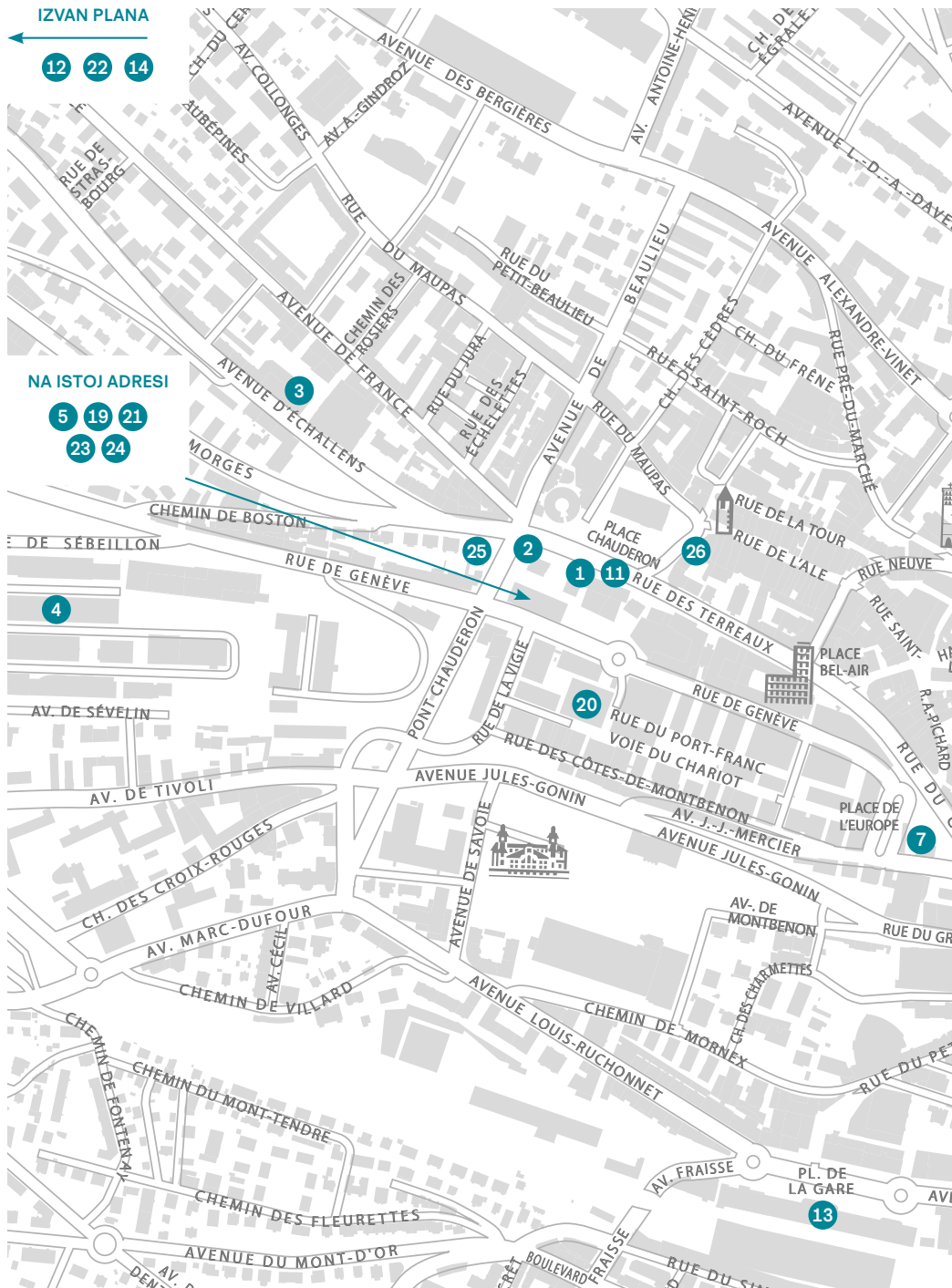
- 1. Agence d'assurances sociales (AAS)** (str. 31)
Place Chauderon 7
- 2. Bibliothèque Chauderon**
Place Chauderon 11
- 3. Bibliothèque Jeunesse**
Avenue d'Echallens 2A
- 4. Bureau cantonal pour l'intégration des étrangers et la prévention du racisme (BCI)** (str. 12)
dont «Mariage forcé» (str. 28)
Avenue de Sévelin 46
- 5. Bureau lausannois pour les familles (BLF)** (str. 29)
Place Chauderon 9, étage T
- 6. Bureau lausannois pour les immigrés (BLI)** (str. 11)
dont «Vivre, se former, travailler» (str. 10)
«Info Racisme» (str. 12)
et «Naturalisations» (str. 49)
Place de la Riponne 10
- 7. Centre clientèle tl Flon** (str. 39)
Place de l'Europe 5B
- 8. Centre d'orientation professionnelle** (str. 24)
et Portail Migration (str. 26)
Rue de la Borde 3D
- 9. Centre hospitalier universitaire vaudois (CHUV)** (str. 35)
Rue du Bugnon 46
- 10. Centre social protestant Vaud (CSP Vaud) - La Fraternité** (str. 13)
Place Arlaud 2
- 11. Domaine accueil vacances** (str. 30)
Place Chauderon 7a, étage T
- 12. ECA - Agence de Lausanne** (str. 33)
Avenue du Grey 111
- 13. Gare de Lausanne**
- 14. Hôpital de l'Enfance (HEL)** (str. 35)
Chemin de Montétan 16
- 15. Hôtel de police**
Rue St-Martin 33
- 16. Info cité** (str. 9)
Place de la Palud 2
- 17. Inspection du travail Lausanne** (str. 21)
Place de la Riponne 10
- 18. Office de la circulation et du stationnement** (str. 41)
Rue St-Martin 31
- 19. Office régional de placement (ORP)** (str. 22)
Place Chauderon 9
- 20. Service du contrôle des habitants (CH)** (str. 16)
Rue du Port-Franc 18
- 21. Service d'architecture et du logement** (str. 18)
Place Chauderon 9
- 22. Service des automobiles et de la navigation (SAN)** (str. 40)
Avenue du Grey 110
- 23. Service des écoles et du parascolaire** (str. 25)
Place Chauderon 9
- 24. Service des gérances** (str. 18)
Place Chauderon 9
- 25. Services industriels de Lausanne (SiL)** (str. 16)
Place Chauderon 23
Place de l'Europe 2
- 26. Service social de Lausanne (SSL)** (str. 43)
Place Chauderon 4
- 27. Urgences CHUV et Unisanté** (str. 35)
Rue du Bugnon 44

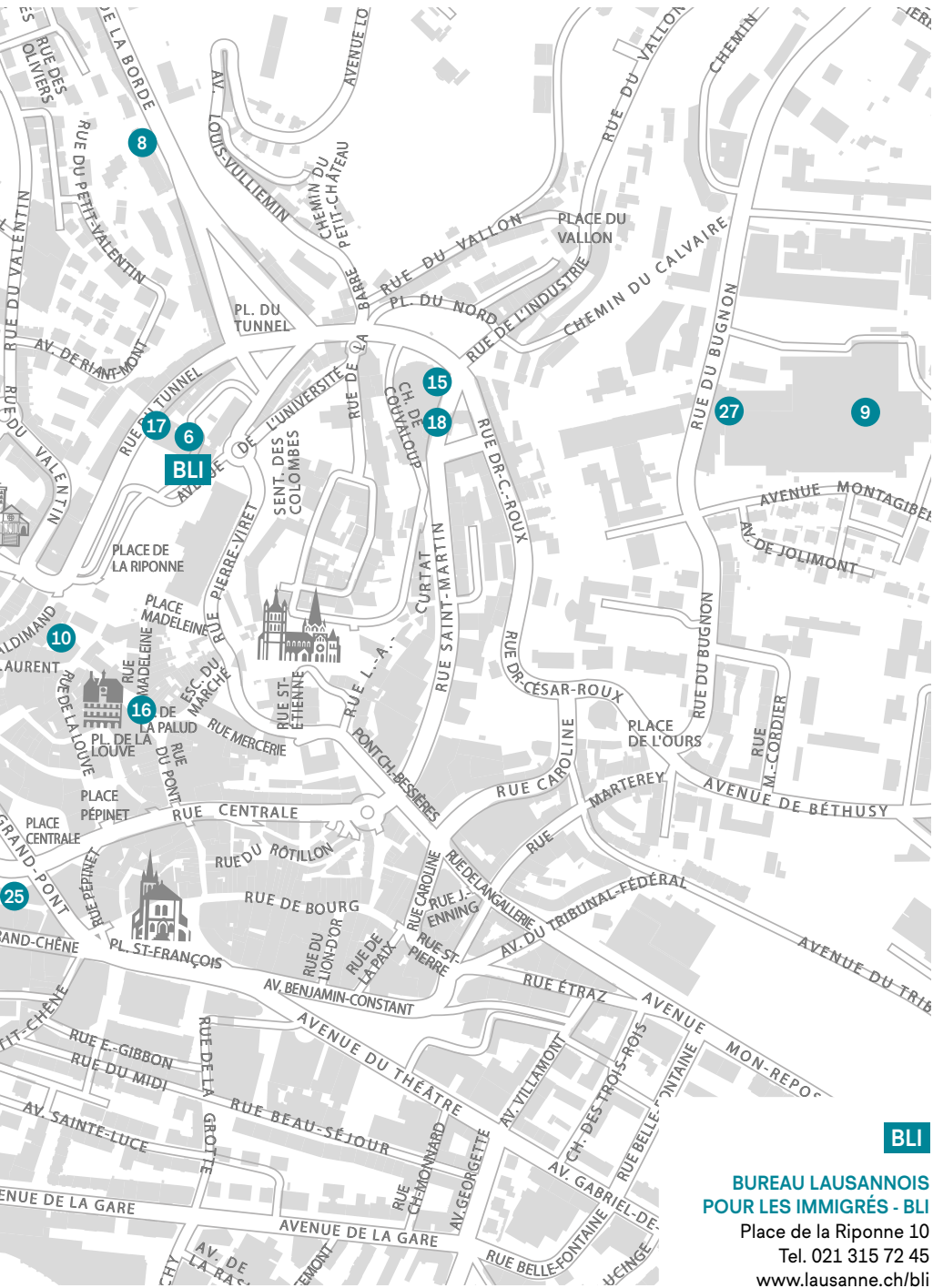
IZVAN PLANA

- 12
- 22
- 14

NA ISTOJ ADRESI

- 5
- 19
- 21
- 23
- 24

BLI

**BUREAU LAUSANNOIS
POUR LES IMMIGRÉS - BLI**

Place de la Riponne 10

Tel. 021 315 72 45

www.lausanne.ch/bli

PLAN UNUTAR BROŠURE

Brojevi telefona hitnih službi (24h/24)

Hitna pomoć: **144**

Policija: **117**

Vatrogasci: **118**

Spasavanje helikopterom Rega: **1414**

Dežurni lekari: **0848 133 133**

La Main tendue (na raspolaganju odraslima): **143**

Pro Juventute (pomoć deci i mladima): **147**

Prevodeno na:

Albanais / Shqip

Allemand / Deutsch

Anglais / English

Arabe / العربية

**Bosnien-Croate-Serbe /
Bosanski-Hrvatski-Srpski**

Espagnol / Español

Farsi / فارسی

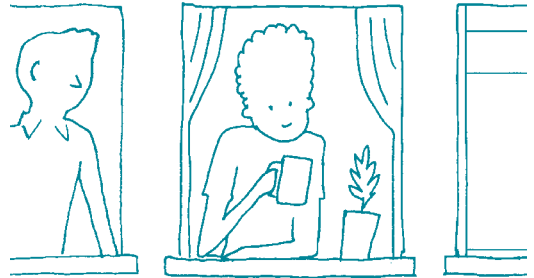
Français

Italien / Italiano

Portugais / Português

Russe / Русский язык

Ukrainien / Руди

www.lausanne.ch/bli-vivre-a-lausanne

**Bureau lausannois
pour les immigrants (BLI)**

Place de la Riponne 10
case postale 5032
1002 Lausanne

T +41 21 315 72 45
www.lausanne.ch/bli
bli@lausanne.ch

